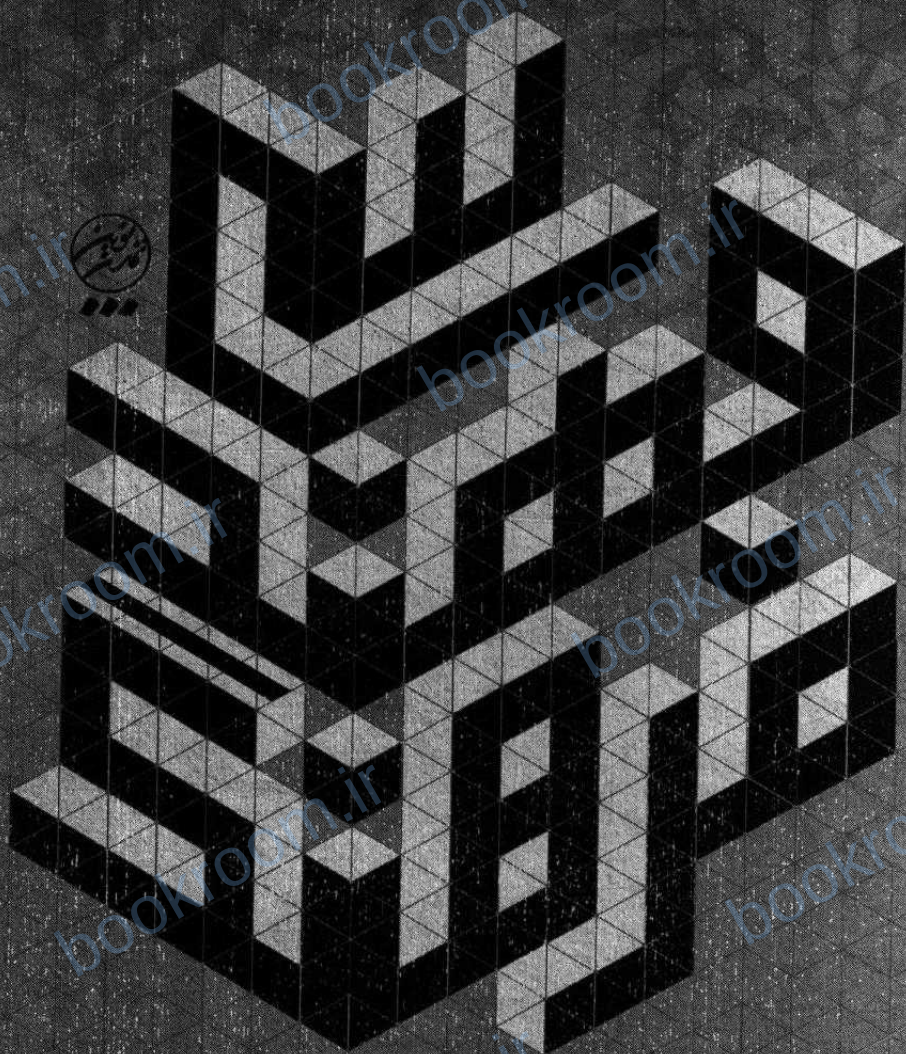

اصول و روش مهندسی فرهنگ

بر مبنای روش سیستمی

عبدالعلی رضایی

۷	 مقدمه
۱۱	 فصل اول: ضرورت مهندسی فرهنگ
۲۵	 فصل دوم: سیراجمالی روش مهندسی فرهنگ
۳۹	 فصل سوم: روش تحلیلی
۵۱	 فصل چهارم: روش سیستمی
۸۱	 فصل پنجم: اصول سیستمی مهندسی فرهنگ
۱۰۷	 فصل ششم: مدل و روش مهندسی فرهنگ
۲۱۹	 کتابنامه

مقدمه

محیط طبیعی انسان با وجود قدرت پدروانه خود به صورت بستری برای پرورش رفتارهای فردی، سازمانی و اجتماعی انسان مطرح می شود؛ ولی نمی تواند معین کننده آن ها باشد. آنچه که حواس سه گانه انسان (احساس، اندیشه، اقدام) را جهت می دهد، مقتضیات فرهنگی و محیط های اجتماعی است. فرهنگ جامعه و مقتضیات فرهنگی، تکامل جامعه را تحقق پذیر می نماید و با توجه به اهمیت و تأثیر مقتضیات فرهنگی، ضرورت انکارناپذیر تفکر و پژوهش پیرامون واقعیت های جامعه جلوه گر می شود؛ چراکه سنجش و اندازه گیری واقعیت ها و فعالیت های فرهنگی، پیشرفت و تکامل سیاست گذاری و برنامه ریزی فرهنگی را امکان پذیر می نماید.

به این ترتیب می توان نتیجه گرفت که مادر عصری زندگی می کنیم که درک جریان فرهنگی برای دستیابی به چشم انداز آینده، انکارناپذیر شده است. نوآوری ها و تحولات اجتماعی به فرهنگ وابسته اند. هر زمان که جامعه به مرحله تازه ای پا می گذارد، نیازهای فرهنگی جدیدی مطرح می شود که عناصر پیشین فرهنگی قادر به تأمین آن نیازها نیستند؛ اما ابداع عناصر فرهنگی

جدید و متحول، بدون تحلیل مفاهیم، ساختارها و محصولات فرهنگی جامعه امکان پذیر نیست؛ از این رو هنگام بروز تحولات همه جانبه باید برای اتخاذ و اجرای سیاست‌های مناسب و مؤثر فرهنگی و تأمین نیازهای منطبق با دگرگونی‌ها راه را به طور کامل باز نمود.

چنین است که «فرهنگ» و «ارتباط متقابل آن با پیشرفت» به عنوان اساس و عامل پایداری نظام جمهوری اسلامی ایران شناخته می‌شوند و باید هرگونه تحقیق و تفکر هدف‌داری که در راستای اعتلای فرهنگ اصیل مبتنی بر مکتب اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله است، مورد حمایت و تشویق قرار گیرد.

تحقیق در زمینه مهندسی فرهنگ از مصادیق بارز تحقیقات اساسی و بنیادی است که ساماندهی سیستم‌های اجتماعی را حول محور فرهنگ هدف قرار می‌دهد. هر اندازه مهندسی سیستم تکامل یافته تر باشد، مدیریت آن نیز به صورت کامل‌تر و اثربخش‌تری امکان پذیر می‌شود؛ البته عکس این مطلب نیز صادق است؛ یعنی مدیریت کامل‌تر موجب تکامل بیشتر سیستم می‌شود.

دستیابی به این مهم محتاج پاسخ به سؤالاتی اساسی از این قبیل است: مهندسی فرهنگ به چه معناست؟ اصول مهندسی فرهنگ چیست و چگونه و از کجا اخذ می‌شود؟ روش مهندسی کردن کدام است و چه ویژگی‌هایی دارد؟

کتاب حاضر پاسخی اجمالی به پرسش‌های مطرح شده است. امید است صاحب نظران با هدف تکامل بخشی، این نوشتار را واکاوی کنند و با هموار کردن این مسیر دشوار، ظرفیت تحقیقات را افزایش دهند.

در خاتمه از همه اساتید و همکارانی که در به انجام رساندن این پژوهش یاری رسان بودند سپاسگزارم و سلامتی و موفقیت بیش از پیش آنان را در

خدمت به کلمه حق و نظام مبارک جمهوری اسلامی از خداوند مسئلت می‌کنم. عزیزانی که در این پژوهش همکاری داشتند عبارتند از: مشاوران: حضرت آیت الله سید محمد مهدی میرباقری، دکتر عزیزالله معمار یانی، دکتر سید جعفر مرعشی و دکتر سعدی نژاد؛ کارشناسان: علی رضا حیدری و محمد حسن رضایی؛ ناظر: دکتر سید سعید قاضی طباطبایی.

در انتها از مرحوم سردار پاسدار دکتر احمد فضائلی (ره) معاونت اسبق پژوهش دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی که سفارش دهنده این پژوهش بودند و با دقت نظر و حوصله در روند تحقیق بنده رایی رساندند به نیکی یاد می‌کنم و از خداوند متعال برای ایشان طلب مغفرت و علو درجه را مسئلت دارم.

من الله التوفیق

عبدالعلی رضایی

اردیبهشت ۹۹